

Butlletí 206

Facultat de Ciències Polítiques i de Sociologia

---

17 de novembre de 2022

En aquest butlletí

- **El concepte del mes:** La tradició
- **Coneix la Facultat:** L'equip de Pràctiques Professionals
- **La veu de...** D'on venim i cap on anem?
- **Espai de ressenyes:** Sabeu trobar les revistes amb més impacte en ciències socials?
- **Notícies**

Informe de la Junta de Facultat del 26 d'octubre

Acte a la Facultat de suport a les dones de l'Iran

L'ètica de la investigació en ciències socials, una assignatura pendent?

Quin és el perfil de l'alumnat universitari a Catalunya?

Alumnes de màster o doctorat: aquests serveis us interessen!

El mussol de la Facultat troba una nova llar

El concepte del mes: La tradició

El passat 31 d'octubre es va celebrar la tradicional festa de la Castanyada. Tanmateix, cada cop més es veu com altres festes populars d'altres països s'estan arrelant a Catalunya, com Halloween. Cada cop més conviuen i es celebren dues festes populars i tradicions diferents.

La paraula "tradició" s'ha anat construint i renovant des de diferents àmbits. Tant en la vida quotidiana, en el llenguatge col·loquial, en la teologia cristiana, i també en les ciències socials. D'una banda, la tradició es considera com una expressió de la permanència en el temps d'una comunitat, en el sentit de les formes que assumeix la memòria col·lectiva i genera una identitat. D'altra banda, aquest ancoratge és un símptoma de la dificultat d'adaptació expedita als creixents canvis que exigeix la vida moderna o el progrés (Miranda, 2005).

Etimològicament, el concepte de tradició ve del terme del llatí "tradere" que significa llegar o passar de mà en mà i ja s'utilitzava en temps romans, en les lleis civils referides als llegats i les herències. No obstant això, durant l'edat mitjana i part del Renaixement la tradició era concebuda com el llegat dels textos sagrats de la paraula divina a la Bíblia. El terme "tradició" ja ve discutit pels primers pensadors en la història de la filosofia com el mateix Plató o inclús filòsofs més moderns com Descartes i Bacon, que volien eliminar aquest concepte, ja que s'associava amb prejudicis que impedièren tenir idees clares i diferents perquè si no no es podria arribar al veritable coneixement (Cuéllar, 2012).

Si parlem de tradició, hem de parlar de l'historiador Eric Hobsbawm en el seu llibre *La invenció de las tradiciones*. Aquest autor analitza la tradició com un sistema simbòlic que representa la identitat. Considera que el concepte de tradició ha de ser entès com un fenomen de

continuitat, però també com una tendència cap a la invenció, clarament diferenciada de conceptes com costum o convenció. Hobsbawm suggereix que les tradicions s'inventen en un procés de formalització i ritualització. Aquesta invenció de la tradició és interdisciplinària i s'ha reconegut com un fenomen històric, social i cultural (Chamorro, 1992).

Per tant, el concepte engloba tot el que ve transmès del passat i per extensió el conjunt de coneixements que cada generació entrega a la següent. Tanmateix, és una herència col·lectiva tant del passat com a la seva renovació al present.

En conseqüència, l'1 de novembre és un clar exemple de sincretisme, és a dir, tal com l'antropologia la defineix, d'hibridació de dues o més tradicions culturals. Aquest sincretisme és molt present en la societat actual. Evidentment, hi ha moltes altres tradicions que conviuen amb nosaltres, però el 31 d'octubre s'ha repartit en aquesta dicotomia de festes. Tenim tant la cultura nacional; creences, patrons de comportament apresos, valors i institucions compartides per ciutadans d'un mateix país, com la internacional, que excedeix els límits nacionals. Les tradicions i costums venen de les cultures i, per tant, es transmeten mitjançant un procés d'aculturació que modela les creences i comportaments.

També és rellevant parlar de l'aculturació. Evidentment, i salvant les distàncies amb el colonialisme, tenim un procés semblant, ja que tenim un contacte directe i continuat amb la cultura anglosaxona, sobretot la que ve dels EUA. El fenomen d'aculturació es refereix a l'encreuament de dues situacions, una la de mantenir les tradicions i costums culturals pròpies i l'altre es refereix al valor atribuït a l'establiment de relacions estretes amb les persones de la societat d'acollida (Berry, 1990). És un procés conscient i inconscient i d'interacció social a través del qual s'interioritzen i incorporen tradicions culturals. Tenim diferents formes d'aculturació: l'assimilació; que té una tendència a abandonar la identitat cultural de partida i orientar-se cap a la societat d'acollida, la integració la qual intenta mantenir la identitat cultural específica del grup al mateix temps que lluita per ser part integrant de la societat d'acollida, la segregació que es dona quan no hi ha relació del grup amb la societat d'acollida i finalment la marginalització que succeeix quan hi ha un allunyament cultural i psicològic, respecte a la cultura d'origen (Gómez, 2001). Any rere any, Halloween va guanyant adeptes i cada cop més és combinar i adoptar amb la festa de la Castanyada. La cultura es comparteix i es transmet en societat, i si tenim en compte el món globalitzat i tecnològic en el qual vivim, és molt fàcil que es barregin tradicions. La globalització inclou una sèrie de processos transnacionals que promouen el canvi en el món tant entre les persones com cultures.

Per a concloure, crec que cal dir que el fet de veure una tradició diferent de la que sempre hem tingut pot trencar l'etnocentrisme cultural de considerar com a superior la mateixa cultura i jutjar a través d'aquesta visió les altres cultures. Hem de considerar que hi ha gent que fa altres festes i té altres tradicions, ja que l'alteritat és una condició humana.

Martí Ribalta

Becari en pràctiques del Deganat

Bibliografia [DMS1]

Chamorro Escalante, J.A. Reseña. *Estudios de Historia y Sociedad*, vol. XIII, núm. 52, 1992

Gómez, P. (2001) Los modelos de aculturación e intervención psicosocial en la inmigración. *Gazeta de Antropología*. (17) (06).

Hobsbawm, E. (1983). *La invención de la tradición*. Crítica

Huarte Cuéllar, R., (2012). El concepto de "tradición" en la filosofía de las ciencias sociales y humanas. *Noésis Revista de Ciencias Sociales*. 21(42), 19-39.

Madrazo Miranda, M., (2005). Algunas consideraciones en torno al significado de la tradición. *Contribuciones desde Coatepec*, (9), 115-132.

[\[DMS1\]](#) REVISAR EL format APA I falta Hobsbawn

Coneix la Facultat: L'equip de Pràctiques Professionals

Les sortides laborals són una de les grans problemàtiques que ens preocupen com a estudiants i futurs llicenciats en Sociologia, Ciència Política, Relacions Internacionals i dels Dobles Graus. Amb motiu d'això, hem fet una entrevista a l'equip de Vicedeganat de Professionalització, en concret a la Dafne Muntanyola com a vicedegana, i a l'Olga Alonso com responsable de pràctiques i TFG a la Gestió Acadèmica.

1. Quina és la vostra trajectòria acadèmica i professional?

Dafne: Soc Vicedegana de pràctiques professionals de l'actual equip, i vaig substituir un temps de la Maria del Mar Griera com a Vicedegana en l'equip anterior. Soc agregada del departament de sociologia des del 2020. El 2008 em vaig doctorar aquí a la UAB i després vaig marxar de postdoc a França, als Estats Units i a Madrid. Estic al grup de recerca QUIT-IET (Centre d'estudis sociològics sobre la vida quotidiana i el treball) i la meua àrea de recerca és la sociologia de l'art, l'etnografia audiovisual i la sociologia cognitiva amb perspectiva de gènere.

Olga: Jo treballa a Gestió Acadèmica de la UAB des de fa més de vint anys. En concret, en aquesta Facultat en porto 15. Soc responsable de tarda i fa més de deu anys que m'encarrego del tema de les pràctiques i TFG.

2. Com vas arribar a Gestió Acadèmica i en concret a pràctiques professionals? Quina és la funció d'aquests òrgans?

Olga: Quan aproves les oposicions de la universitat et destinen a un lloc i em van destinar a aquesta Facultat. Les pràctiques les portava una altra companya quan vaig arribar, ella va fer haver de fer una baixa de maternitat i me les van traspasar a mi i posteriorment quan ho va deixar me les vaig quedar jo. Gestió acadèmica és l'entitat que us ajuda amb qualsevol dubte a nivell d'expedient: tramitar la matrícula, anul·lar qualsevol cosa, problemes amb els professors... En l'àmbit de pràctiques som el punt d'unió entre vosaltres, les entitats i els tutors. Ens encarreguem de tot el que implica a escala administrativa unes pràctiques: sol·licitud, elaboració de conveni, control d'assistències als tallers obligatoris... Som l'engranatge.

3. Creus que són importants les pràctiques professionals per als alumnes? Per què?

Olga: Sí. Us dona un punt de vista molt necessari. Tot i que molts de vosaltres treballem i estudiem a la vegada, hi ha molta gent que no. Us dona una nova visió de les coses: com és treballar en una oficina, com t'has de dirigir a una persona... Treballar en un ambient més professional us fa veure la importància d'aquests petits detalls. És molt enriquidor a més de que es posa en pràctica les competències que apreneu als estudis.

Dafne: Exacte, t'ajuda a adquirir noves competències. Moltes estudiants treballen, però no en un camp que els interessa. També és una manera d'anar trobant la teva via. Una cosa que la Sociologia, Ciències Polítiques i Relacions Internacionals tenen és la amplitud de coses que pots fer. Amb les pràctiques volem definir els perfils i que els alumnes puguin triar i anar-se ubicant a poc a poc.

Olga: És molt enriquidor per saber que t'agrada i també que no t'agrada. És molt important poder aclarir el que no t'agrada.

Dafne: També està vinculat a les dinàmiques de treball. No és el mateix treballar en una empresa, institució pública, a l'administració o a una ONG. Les condicions, el tracte, els tipus de competència... són diferents. Això només ho pots aprendre a la pràctica. Hi ha un percentatge molt elevat d'estudiants que després troben feina amb relació a la feina que han fet a pràctiques.

Olga: Es fa molta xarxa. Tot i que estiguis en una oficina treballant en una entitat concreta, aquesta entitat treballa amb d'altres. Així, tu estableixes relacions professionals i inclús personals. Potser no es queden vinculats a la mateixa entitat però us dona pas a altres llocs.

Dafne: Entres a nous mons. Si comences a treballar a un ajuntament coneixeràs no només aquell ajuntament, sinó d'altres. I així amb tots els àmbits professionals.

4. Les nostres carreres són molt multidisciplinàries. Consideres que això és un avantatge o un inconvenient. Per què?

Olga: Per a mi, sortit de l'homogeneïtzació és una cosa positiva. Aquesta interdisciplinarietat i transversalitat que tenen les nostres carreres són molt enriquidores. No només a l'estudi, en la vida en general.

Dafne: És positiu però pot portar també a la desorientació. Si és molt disciplinar has de saber ubicar-te. És positiu perquè una de les coses que valoren molt les entitats és la idea que els estudiants treballen en equip, poder-se comunicar. També valoren poder connectar i relacionar coneixements.

5. Que fa la facultat per orientar l'alumnat cap a la inserció laboral?

Olga: Les pràctiques i el taller d'orientació professional. És una formació molt valuosa. Per exemple, la xerrada de drets laborals de fa poc va tenir molt èxit. Val la pena anar-hi. El fet de saber com fer una nòmina (una cosa bàsica que no t'ensenyen a fer al Batxillerat) és importantíssima. Tots els

tallers que fem estan centrats en 6 vies: recerca, administració pública, organitzacions internacionals, cooperatives i consultoria.

Dafne: Ens agrada que a les xerrades vingui una persona que es dedica a allò que explica i que expliqui la seva trajectòria personal. La part professional es vincula molt amb la personal. S'ha d'explicar una visió realista de tots els sectors. Per això és important veure una persona individual com ha anat gestionant els conflictes i obstacles. Fora de l'assignatura de pràctiques tenim l'assignatura de projectes. Aquí s'explica com fer un projecte d'intervenció i ens dona pistes del món real. També, dins del programa de tutories del PAT, no només hi ha alumnes de primer, n'hi ha de tots els cursos. A tercer i quart hi ha la figura del tutor que fa d'orientador/a laboral. Qualsevol alumne pot anar allà i parlar-ho. Només cal enviar un correu, tenir una entrevista amb el tutor i ell orientarà a l'alumne per al seu futur.

6. Quines creus que són les millors sortides professionals que tenim com a futurs sociòlegs/es, politòlegs/es i de relacions internacionals?

Dafne: De sortides en tenim moltes. Seguint amb aquesta classificació de sis que hem fet abans: tenim el món acadèmic, és a dir, la recerca en l'àmbit universitari, amb la corresponent trajectòria de màster i doctorat; la docència a secundària, l'administració pública (a l'ajuntament, a les diputacions, als consells comarcals, a la Generalitat... No només de funcionari sinó com a tècnic ja que si vas amb un grau pots accedir a la màxima categoria d'aquest, el sector privat (consultores, empreses), el sector cooperatiu (tercer sector, projectes de participació social i sostenible, intervenció) i finalment la part internacional (organització internacional com l'ONU, la UE, consolats, ambaixades i també la cooperació internacional en organitzacions com Oxfam etc). De fet, a les dades es veu com la majoria d'alumnes treballen en l'administració pública (molt en l'àmbit municipal) i una part important en recerca i docència.

7. Hi ha novetats per aquest curs?

Dafne: Tornarem a fer la fira d'entitats online prèvia a la inscripció de pràctiques. Animem molt als alumnes que vulguin fer l'assignatura o que s'ho estiguin pensant que assisteixin a les reunions que farem en línia als diferents tipus d'entitats per saber les ofertes que hi haurà. També, muntarem a finals de març una fira que es dirà "Engegat". Per promocionar les activitats professionals dels alumnes i exalumnes de la Facultat. I seguirem amb el funcionament normal de les pràctiques: a banda de les pràctiques a les entitats, l'assignatura inclou les xerrades d'orientació professional que hem comentat més amunt, més les xerrades obligatòries de drets laborals i currículum.

Olga: Animem a fer reserves internacionals per a la gent que s'ha deixat pràctiques i TFG pel darrer any. Que comencin a veure on volen anar perquè si ho fan amb temps poden tenir ajudes econòmiques.

Dafne: És important dir que la majoria de pràctiques es fan per catàleg: nosaltres fem una oferta i els alumnes per nota s'apunten. També hi ha la possibilitat de fer reserva a un lloc de treball que porti l'alumne. Cal presentar una sol·licitud i un informe que en justifiqui un valor acadèmic. Recordo que fer pràctiques implica a més de treballar a la empresa o entitat, fer la memòria final (recomanem fer-lo al llarg del curs i no deixar-ho pel final), assistir a les xerrades d'orientació laboral i seguir un procés de tutorització.

8. Quin missatge donaries als futurs estudiants que poden optar a fer pràctiques? I per als futurs alumnes graduats?

Olga: Intenteu estar el màxim d'informats possible. Si voleu comprovar alguna cosa, deixeu-vos de rumors que corren i mireu la web (la font viable i oficial). A vegades m'espanta o m'enfada que es difonguin rumors. Fem un esforç a les xarxes socials, web i mails per fer arribar la informació. Heu de ser flexibles i oberts. Heu de fer servir les moltíssimes vies d'informació que teniu, heu de ser proactius.

Dafne: Mireu el compte d'Instagram i Twitter de la facultat perquè allà surt tot i la pàgina de pràctiques de la Facultat. És molt útil tenir una figura de mentor o mentora. Si us sentiu desorientats és important parlar amb la persona de referència que pot ser un professor que us caigui bé o que hàgiu tingut una bona relació durant algun curs. També pot ser un delegat que pot contactar amb coordinació. O la vostra tutora PAT. En definitiva, una persona que pugui orientar-vos una mica per evitar aquesta sensació d'excés d'informació.

Olga: Ens podeu escriure a l'adreça de pràctiques si teniu qualsevol dubte. Ho tornarem a explicar sense cap problema.

Dafne i Olga: I sobretot penseu que allà fora hi ha feina!!!!

L'Olga Alonso ha guanyat una plaça de gestió d'ordenació acadèmica a la Facultat de Medicina. Enhorabona, Olga! T'agraïm tots aquests anys de dedicació i de feina ben feta. Et trobarem a faltar però et desitgem el millor per aquesta nova etapa professional.

Martí Ribalta

Estudiant en pràctiques del Deganat

La veu de... D'on venim i cap on anem?

Per a la secció de "La veu de" d'aquest novembre, tenim la col·laboració de la Laia Márquez Muñoz, estudiant i investigadora

La ruptura de JxCat i ERC obre la porta a un govern minoritari de la formació d'Aragonès.

El resultat de les eleccions del 14 de febrer del 2021 va donar la següent composició parlamentària: 33 PSC, 33 ERC, 32 JxCat, 11 VOX, 9 CUP, 8 En Comú Podem, 6 Ciutadans i 3 PP. Tot i que ERC i PSC van empatar en escons, va guanyar aquest darrer. Davant d'aquesta composició parlamentària, atenent la ideologia de cada partit, existien 9 possibles escenaris polítics per formar govern (imatge de l'esquerra).

PACTE	ACORDS PUNTUALS
	1. Pacte ERC i JxCat.
	2. Pacte ERC, JxCat, la CUP.
	3. Pacte ERC, JxCat, la CUP i En Comú Podem.
	4. Repetició del tripartit d'esquerres: PSC, ERC i En Comú Podem.
	5. Pacte ERC i En Comú Podem amb acords puntuals amb JxCat i/o la CUP.
	6. Pacte ERC, En Comú Podem i la CUP, amb acords puntuals amb JxCat.
	7. Pacte ERC amb persones independents d'altres forces polítiques amb acords puntuals amb JxCat i la CUP.
	8. Pacte PSC i En Comú Podem amb acords puntuals amb ERC.
	9. Pacte PSC amb persones independents d'altres forces polítiques amb acords puntuals amb ERC i En Comú Podem.

Es pot destacar que PSC tot i guanyar només tenia tres possibilitats, mentre que ERC sent la segona en vots tenia opcions en tots els escenaris.

El 12 de març, es nomenava a Laura Borràs com a presidenta del Parlament de Catalunya en segona volta, gràcies al suport de JxCat i ERC amb 64 vots, es donava per suposat que el govern de la Generalitat estaria format per aquestes dues formacions, i no estava clar si la CUP entraria o no al govern. Finalment, després de més de tres mesos de negociacions, Pere Aragonès va ser investit com a president de la Generalitat gràcies als vots de JxCat, d'ERC i de la CUP, formant govern entre ERC i JxCat.

Després de menys de cinc mesos de govern, la relació entre la formació de Puigdemont i la de Junqueras ha arribat a la seva fi. Quins han estat els motius institucionals oficials d'aquesta ruptura entre dues formacions que des del 2016 havien governat conjuntament?

En primer lloc, l'aprovació de la suspensió de Borràs per part de la Mesa del Parlament, el 28 de juliol del 2022. Dels 7 membres que en formaven part, tots els diputats d'ERC, del PSC i de la CUP van votar a favor i, únicament els dos membres de JxCAT van votar en contra de la seva sortida. El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC) va dictaminar que Borràs havia fraccionat contractes quan treballava a l'Institut de les Lletres Catalanes per beneficiar a un amic seu. Això, portarà a l'expresidenta a haver de sotmetre's a un judici per malversament, el primer trimestre del 2023.

En segon lloc, el 31 d'agost del 2022 JxCat va donar un mes a ERC perquè s'aconeguís una taula de diàleg amb l'objectiu que treballés per l'autodeterminació i aconseguís l'amnistia, la creació d'una direcció estratègica per aconseguir "el procés" i la coordinació entre les dues formacions per treballar conjuntament al Congrés dels Diputats. Aquestes tres línies estaven escrites en el pacte de coalició i la formació de Borràs considerava que no s'estaven seguint i que era necessari seguir el full de ruta establert.

En tercer lloc, el 28 de setembre del 2022, Junts va anunciar (tot i que no es va acabar tirant endavant) que faria una moció de confiança a Aragonès per incomplir el pacte de govern. El president va respondre l'endemà amb la destitució del vicepresident Jordi Puigneró, de JxCat. La directiva de la formació de Borràs va decidir sotmetre a consulta als seus militants, els dies 6 i 7 d'octubre, si JxCat havia de mantenir-se o no en el govern. JxCat va deixar-se marge fins al 2 d'octubre per una possible negociació per mantenir-se en el govern, finalment no es va arribar a cap acord amb ERC. A la consulta va guanyar l'opció de la no permanència en el govern amb el 55,73% dels vots.

Amb la sortida de JxCat de l'executiu, s'obria una nova etapa a la història del Parlament de Catalunya. A efectes pràctics hi havia dos possibles governs: repetir el tripartit d'esquerres amb el

lideratge de PSC, o bé un govern minoritari d'ERC, Aragonès va optar per aquest darrer. El president va mantenir les carteres als consellers d'ERC (Laura Vilagrà, Josep Ignasi Elena, Josep González, Natàlia Garriga, Roger Torrent, Teresa Jordà i Tània Verge), va afegir membres d'ERC (Natàlia Mas, Meritxell Serret, Jordi Fernández i Manel Balcells) i, amb l'objectiu d'eixamplar la base, va incorporar membres independents que en el passat havien format part d'altres formacions com és el cas de Joaquim Nadal (ex-PSC), Gemma Ubasart (ex-Podem) i Carles Campuzano (ex-PDeCAT).

En conclusió, la coalició entre ERC i JxCat que des del 2016 havia estat governant conjuntament i feia pública la unitat per l'independentisme va arribar a la seva fi. El resultat de les eleccions del 14F ja dibuixava diverses combinacions possibles per formar govern i que aquestes no necessàriament passaven per un executiu independentista. Finalment, es va optar per fer un govern entre JxCat i ERC, i després de menys de 5 mesos la relació entre la formació de Puigdemont i la de Junqueres sembla que ha arribat a un punt d'inflexió, obrint una nova etapa amb un govern minoritari d'ERC.

Laia Márquez Muñoz

Estudiant del Màster Interuniversitari (UAB-UPF-UB) de Gestió Pública i investigadora en el Grup d'Administració Digital i Electrònica (GADE) a la UOC.

Espai de ressenyes

Convidem al PDI a donar a conèixer publicacions que es derivin de la seva recerca

[Sabeu trobar les revistes amb més impacte en ciències socials?](#)

Scopus

 **Clarivate
Analytics**

Journal Citation Reports

JCR

A través del [cercador de la Biblioteca](#) podeu trobar els llistats JCR i SCOPUS de les revistes amb més citacions en Sociologia, Ciència Política i Relacions Internacionals. Els recursos de la biblioteca

són el punt de partida de qualsevol revisió bibliogràfica per investigacions professionals o acadèmiques de qualitat.

La primera base de dades mencionada, JCR o Journal Citation Reports, és una eina d'anàlisi de revistes feta per Clarivate Analytics. Presenta dades estadístiques quantificables com el Factor d'Impacte el qual permet determinar de manera sistemàtica i objectiva la importància relativa de les principals revistes d'investigació internacionals dins de les seves categories temàtiques. Pel que fa a Scopus, se centra en les citacions i resums seleccionats i revisats per experts d'una gran varietat de disciplines. Utilitza l'indicador CiteScore Metrics. Per tal de ser més rigorosos, les dues eines d'anàlisi tenen un comitè de revisió independent compost per experts de tots els camps d'investigació.

Si observem el llistat que fa JCR i en concret els primers quartils de les categories de Ciència Política, Relacions Internacionals i Sociologia, podem veure l'ISSN i eISSN de la revista, la categoria temàtica, el nombre total de citacions que té, el JIF (o Factor d'Impacte que mesura la mitjana de cites que reben els articles de cada revista). Les temàtiques de les revistes, tot i que són de disciplines concretes, aborden moltes qüestions diferents. Per exemple, si mirem el llistat que fa JCR de Sociologia, podem veure revistes com *Journal of Cultural Economy*, centrada en el paper que tenen les diverses formes de pràctica cultural, *European Societies*, que publica investigacions des de o sobre Europa, *Journal of Health and Social Behavior*, una revista de sociologia mèdica que publica articles empírics i teòrics sobre la comprensió de la salut i malaltia, organitzacions de la medicina, assistència sanitària des de perspectives sociològiques, o *Leisure Sciences*, que presenta indagacions científiques transdisciplinàries sobre l'estudi de l'oci. Al llistat en Ciència Política trobem revistes com *Annual Review of Political Science* que cobreix desenvolupaments significatius en l'àmbit de la ciència política, *Policy & Society* que publica investigacions revisades sobre qüestions crítiques en teoria i pràctica de polítiques, *Political Communication* que inclou teoria relacionada amb la intersecció de la política i comunicació, i *Political Psychology*, centrada a comprendre aspectes psicològics de les polítiques. Finalment, si parlem del llistat de Relacions Internacionals, ens trobem revistes com *Foreign Affairs* amb temàtiques internacionals com la guerra d'Ucraïna, la ciberseguretat, o canvi climàtic, *International Security*, relacionada amb diferents fenòmens creats per la globalització, *Journal of Peace Research* que se centra en els conflictes mundials i la construcció de la pau...

Com a mostra del tipus d'article acadèmic que hi podem trobar, al *Journal of Health and Social Behaviour*, trobem *The Social Construction of Illness: Key Insights and Policy Implications* (Conrad & Barker, 2010). En aquest article se'ns parla sobre la construcció social de la malaltia des d'una perspectiva en sociologia mèdica. Troba tres troballes importants: algunes malalties estan incrustades amb un significat cultural que no deriva directament de la naturalesa de la malaltia, totes les malalties es construeixen socialment a escala vivencial, a partir de com els individus entenen i conviuen amb la seva malaltia i finalment el coneixement mèdic sobre la malaltia i la malaltia no és necessàriament donat per la naturalesa.

D'altra banda, el llistat que fa Scopus podem veure informació com el Citestore (indicador de cites), el nombre exacte de cites, els documents, el percentatge citat, el SNIP (un indicador del nombre de cites mig rebut pels articles d'una revista durant tres anys), el SJR (factor de mesura que estableix la qualitat de les publicacions científiques basant-se en el recompte de cites obtingut per cada publicació) i finalment l'editorial.

Concretament, a la llista de Sociologia i Ciència Política, podem trobar revistes com [Administrative Science Quarterly](#) que publica els millors articles teòrics, empírics i teoria interdisciplinària, *American*

Sociological Review amb un interès per la disciplina sociològica en general, nous desenvolupaments teòrics, innovacions metodològiques..., i *Policy Studies Journal* centrada en una àmplia gamma de qüestions polítiques, governs, institucions. I, a la llista de Relacions Internacionals, podem trobar *Asian Economic Policy Review*, amb temàtiques relacionades amb economia internacional i política econòmica en un enfocament a Àsia, i *The Review of International Organizations* que fa contribucions a tot el camp de l'economia política, amb enfocaments a organitzacions com l'OMC, OMS, i OTAN...

Com a mostra d'article, a la llista de ciència política trobem la revista *New Media & Society*. Té un article amb molt d'impacte., és a dir, molt citat, titulat "Social media is not real: The effect of 'Instagram vs. reality' images on women's social comparison and body image". En aquest article se'ns explica la tendència recent que hi ha a Instagram que consisteix a publicar imatges que contenen fotografies una al costat de l'altra de la mateixa dona, una representació idealitzada i l'altre més natural. L'estudi investiga l'efecte d'aquestes imatges sobre la imatge corporal.

Es veu molt clar en els dos llistats l'oligopoli que existeix de molt poques empreses editorials les quals la majoria són anglosaxones. Tanmateix, aquests llistats són eines molt potents per a saber quines poden ser les revistes amb més prestigi d'impacte al món, en qualsevol temàtica. Ens pot ajudar a arrancar i constituir unes bases teòriques avaluades per persones expertes (*peer review*) que a més compten amb garantia d'aquests rànquings. Animeu-vos a consultar-les.

Martí Ribalta

Becari en pràctiques del Deganat

Referències

Conrad, P., & Barker, K. K. (2010). The Social Construction of Illness: Key Insights and Policy Implications. *Journal of Health and Social Behavior*, 51(1_suppl), S67–S79.

<https://doi.org/10.1177/0022146510383495>

Tiggemann, M., & Anderberg, I. (2020). Social media is not real: The effect of 'Instagram vs reality' images on women's social comparison and body image. *New Media & Society*, 22 (12), 2183–2199. <https://doi.org/10.1177/1461444819888720>

Notícies

Informe de la Junta de Facultat del 26 d'octubre

El dimecres 26 d'octubre a les 12 h s'inicià la junta ordinària de facultat, primera del curs 2022-23. La junta tingué lloc a la sala de juntes. L'ordre del dia reuní en vuit apartats els informes relatius als diferents vicedegansats i coordinacions de titulació integrades en l'actual equip de govern.

El primer informe va correspondre a la degana, professora Olga Serradell. En el seu contingut va fer referència als següents temes: a) La incertesa que per a la UAB suposa l'actual situació política a Catalunya un cop ha canviat el responsable de la conselleria d'universitats. No se sap si la injecció de diners que s'havia previst per al sistema universitari finalment es durà a terme.

b) S'ha parlat amb en Gonçal Badenes comissionat per a les TIC. La demanda de la facultat és mantenir l'ETIC com a lloc d'impressió. Això ens ho han assegurat. El comissionat està fent un pla de reorganització d'impressores per tal de minimitzar riscos de futurs atacs informàtics.

c) Està en marxa la modificació de criteris en les guies d'avaluació dels trams docents autonòmics. L'AQU demana menys As –màxima qualificació- en la valoració dels trams. La proposta de la UAB és fer més complex el procediment per obtenir aquesta qualificació. El degà o la degana fa un informe del professorat. Amb els canvis que s'estan fent, quan els degans donin una A caldrà que ho justifiquem amb un informe específic.

d) L'acte d'inauguració del curs va tenir lloc el 4 d'octubre, amb la conferència del Dr. Joan Botella. Va presidir l'acte el rector de la UAB i va assistir professorat, alumnat i PAS de la facultat i també representants d'altres centres. El 27 de setembre la Ruta Me Too Universitat va sortir de la UAB. La facultat va acollir el primer acte amb molta assistència sobretot d'alumnat dels primers cursos. El 20 d'octubre va tenir lloc un acte de suport a les dones d'Iran a l'aula 12.

e) La tancada d'inici de curs es va dur a terme a l'aula 6 el passat 20 d'octubre a partir de les 19.30 h. El permís, sol·licitat per l'APS es va concedir amb el benentès que farien bon ús d'aquest espai. Tot va succeir amb normalitat. A les 8.30 l'aula estava disponible. La degana agraeix la col·laboració de tothom.

f) Calendari d'avaluacions: situació de la Gestió Acadèmica ha demorat molt el calendari. S'espera la seva publicació entre el 4 i el 7 de novembre.

g) S'ha d'aprovar la modificació del Grau Interdisciplinari de Gènere. D'acord amb RD del Ministeri d'Universitats els graus de 3 anys haviem de passar a 4 (de 180 a 240 crèdits), i adaptar-los a la nova memòria AQU. La degana de la Facultat de Lletres, centre responsable de la titulació, professora Margarita Freixes intervé breument per explicar els criteris seguir per a fer aquesta adaptació. La modificació s'aprova amb el vot a favor de tots els membres de la junta de facultat. La degana agraeix a la professora Freixes la seva presentació.

En absència del vicedegà d'Ordenació Acadèmica, professor Oriol Costa, la vicedegana Dafne Muntanyola llegeix l'informe redactat per aquell. En aquest informe s'introdueixen els tres tipus de documents que es presenten a aprovació, el detall dels quals pot consultar-se en els annexos documentals adjunts a la convocatòria. Així, en primer lloc, es tracta de l'"Aprovació dels criteris de modificació de matrícula". Els criteris volen, per una banda, tenir en compte diverses necessitats dels estudiants i permetre una organització raonable i tan equilibrada com sigui possible dels grups de docència. En segon lloc, es presenten tots els documents relatius a les modificacions de memòries (mínors, itineraris, graus i màsters). Es tracta de memòries on queden registrades totes les modificacions introduïdes en la titulació de referència per tal d'ajustar-la als requisits formatius fixats en el RD. Finalment, en tercer lloc, es presenta a aprovació el curs de preparació d'oposicions i concursos a la UE i organismes diplomàtics. Aquest és un curs que organitza el servei d'ocupabilitat a través de l'escola de postgrau, però necessiten estar associats a una facultat i tradicionalment ho han fet amb la de Ciències Polítiques i Sociologia. Tots els documents presentats en aquests tres apartats s'aproven amb el vot a favor de tots els membres de la junta de facultat.

Els coordinadors varen indicar que la informació rellevant de la seva titulació era la relativa a la modificació del grau exposada pel vicedegà d'ordenació acadèmica. Quant a l'informe de la vicedegana d'Economia i Serveis, professora Ana Mar Fernández, va revisar un seguit d'actuacions i projectes en marxa a la facultat. Així l'estudi en marxa per instal·lar ventiladors en les aules de la 7 a la 12. L'aportació extraordinària a la biblioteca de CCSS de 1500 euros addicionals per a l'adquisició de nova bibliografia. Específicament pel que fa a la reforma de la teulada s'espera encarregar un estudi tècnic per actuar sobre la teulada i l'aïllament tèrmic de l'edifici. També és previst finançar amb el PIU, la reforma de la Sala de Graus. Finalment, la vicedegana informa que no hi ha novetat pel que fa a la compra de nous ordinadors i de llicències del programari SPSS des del Rectorat.

La vicedegana de Comunicació, Professionalització i TFG, professora Dafne Muntanyola fa referència en el cas dels TFG a l'actualització dels calendaris de la seva programació perquè es pugui computar la dedicació en el mateix curs. Pel que fa a les Pràctiques Professionals hi ha matriculats 188 alumnes. A finals del març vinent hi ha prevista una fira d'entitats sota el lema "Engelat".

El vicedegà d'Intercanvis i Relacions Internacionals, professor Francesc Serra, comenta l'evolució positiva quant al nombre creixent d'intercanvis, concretament, dels estudiants que arriben a la facultat. Situació explicable en aquest escenari postpandèmic. Però això genera problemes en la gestió acadèmica, en l'oferta d'assignatures en llengua anglesa i altres problemes logístics. Per tal de mirar de controlar la situació s'ha iniciat la revisió de convenis amb la finalitat de racionalitzar aquests fluxos d'estudiants.

El secretari de la facultat, professor Francesc Muñoz Pradas, informa, en primer lloc, de la constitució de la Comissió de Reforma del Reglament el passat 5 d'octubre i els acords presos pel que fa a la metodologia de treball i el calendari. En aquest darrer sentit indica que la previsió és treballar en el nou articulat al llarg del curs 2022-23 i presentar una proposta a una junta ordinària durant el primer trimestre del curs 2023-24. En segon lloc, i en la seva condició de president de la Comissió de Qualitat i responsable del SGIQ de la facultat, informa de la reunió realitzada el passat 24 d'octubre i del seguit d'informes avaluats i aprovats, conforme a la delegació de competències fetes per la junta del 17 de desembre de 2021. Es tracta de dos tipus de documentació:

1. Informe de gestió del curs 2020-21
2. Modificació de les memòries tractada en l'apartat 3.2 de l'ordre del dia.

Amb el darrer punt de l'ordre del dia, corresponent a precís i preguntes, es va arribar al final de la junta, passades les 14 hores.

Acords aprovats:

-Aprovació dels criteris de modificació de matrícula:

-Aprovació de modificació de memòries (mínors, itineraris, graus i màsters):

Màster: Ciència Política / Political Science

Grau: Ciència Política i Gestió Pública

Itinerari de simultaneïtat: Ciència Política i Gestió Pública i Dret

Màster: Gestió Pública

Màster: Política Social, Treball i Benestar

Màster: Relacions Internacionals, Seguretat i Desenvolupament

Grau: Sociologia

Itinerari de simultaneïtat: Estadística Aplicada i Sociologia

Mínor: Desenvolupament Sostenible i Ciutadania Global

- Aprovació del Curs de Preparació per a Processos de Selecció de la Unió Europea i Organismes Internacionals

Francesc Muñoz

Secretari de la Facultat

[Acte a la Facultat de suport a les dones de l'Iran](#)

Dijous 20 d'octubre a l'Aula 12 de la facultat es va portar a terme un acte en suport a les dones iranianes i a les mobilitzacions de les últimes setmanes.

«Jin Jiyān Azādi: Vida, Dona Llibertat», aquest va ser el lema que va encapçalar l'acte de suport a les dones d'Iran i a les mobilitzacions dels últims dies que es va celebrar dijous 20 d'octubre a l'Aula 2 de la Facultat de Ciències Polítiques i de Sociologia, organitzat amb la Comissió per la Igualtat de la Facultat. La xerrada va anar a càrrec del professor de Relacions Internacionals, Francesc Serra, el professor de Sociologia, Massoud Sharifi i la cantant iraniana Katy Evoghli.

Massoud Sharifi va exposar als assistents que per l'Islam, «el cos és el lloc on es produeix el pecat, per tant, és un obstacle per assolir una vida espiritual». Amb relació amb l'Islam polític, «no controlar el cos de les dones en l'espai públic, és un símbol de fracàs del govern islàmic», assenyala Sharifi. És a dir, treure el hijab és oposar-se a un dels preceptes de l'Islam polític i l'hegemonia estatal.

Per la seva banda, Evoghli va explicar, com a dona iraniana, com percep la situació al país, i va afirmar que «els joves són els que encapçalen la revolució, ja que amb l'Internet veuen què passa fora del país».

El lema de la xerrada, Vida, Dona, Llibertat, així com de les mobilitzacions per la causa, és un «eslògan universal que ha construït un moviment interseccional més enllà de conflictes interns», explica Massoud. No obstant això, en paral·lel, el professor Francesc Serra apunta que la resposta internacional al conflicte «no ha estat suficient».

Les mobilitzacions de les darreres setmanes tenen com a origen l'assassinat de la jove de 22 anys Mahsa (Jîna) Amini, que no portava el hijab ben col·locat. Això va despertar la indignació de molta gent, i fins al dia d'avui ja s'ha produït centenars de morts i ferits, i hi ha altres persones que es troben en situació de presó.

L'acte va culminar amb un debat entre els ponents i els assistents, en què es van qüestionar aspectes com la resposta internacional o com fugir de la islamofòbia, i la cantant Katy Evoghli va tancar la sessió entonant «una cançó d'esperança».

Gemma Viñet

Becària de Comunicació de la Facultat

[L'ètica de la investigació en ciències socials, una assignatura pendent?](#)

Fem una entrevista a José Luís Molina González, professor titular d'Antropologia Social i Cultural. És integrant del Grup de Recerca en Antropologia Fonamental i Orientada i és l'actual president del Comitè d'Ètica de la UAB.

En el món globalitzat i tecnològic on vivim, hi ha hagut un conjunt de canvis socials i econòmics. Això ha generat nous conflictes morals i dilemes ètics, com la possibilitat d'utilitzar imatges agafades d'Internet sense el permís dels seus autors, com es pot fer recerca en ciències socials amb la participació de menors, quines mesures són necessàries en la investigació de comunitats vulnerables... Per tant, el nucli de l'ètica en les Ciències Socials i Humanitats es focalitza a revisar les pràctiques del treball empíric tot preservant els drets d'aquells a qui s'estudia. Ens preguntem, tal com planteja el catedràtic d' antropologia i president de la [Comissió d'Ètica en l'Experimentació Animal i Humana de la UAB](#), José Lluís Molina, si cal fer una distinció entre una ètica de les ciències naturals i una ètica de les ciències socials.

L'ètica, entesa com la disciplina filosòfica que estudia el bé i el mal, i les relacions amb la moral i el comportament humà, és un pilar fonamental de totes les recerques científiques. Si mirem el Codi de Bones pràctiques en la Recerca fet per la Comissió d'Ètica de la UAB, veiem que permet la construcció de coneixements científics, tècnics i professionals a partir de valors i principis com la llibertat, democràcia, justícia, igualtat i solidaritat. Es parteix també d'una cultura de la pau, que respecti els drets humans, el progrés social, el medi ambient i el desenvolupament sostenible. Implica la renúncia explícita a la recerca orientada directament a finalitats militars (Codi de Bones Pràctiques en la recerca, 2020)

L'origen de la institucionalització de l'ètica de la investigació és després de la Segona Guerra Mundial quan es van difondre les atrocitats en l'experimentació en éssers humans als camps de concentració nazis. El 1947 es va fer la primera regulació pionera en ètica de la investigació amb el Codi de Nuremberg. Es va constatar la falta de protecció de les persones que participaven en investigacions biomèdiques. A partir d'aquí es van articular mecanismes institucionals per fer-se càrrec de la responsabilitat que els científics tenen amb les persones que participen en les seves investigacions com és el cas dels primers Comitès d'Ètica (Montero, 2020). A partir dels anys seixanta les ciències socials s'incorporen els mateixos mecanismes que les ciències naturals, creant-se comitès d'ètica per fer seguiments de la recerca social.

A priori, sembla que les investigacions biomèdiques tenen major risc de dany que les fetes a les ciències socials. Però hi ha infinitat de casos on una investigació pot portar a riscos similars a les investigacions biomèdiques. Per exemple, tenim el cas de l'experiment de Stanley Milgram sobre l'obediència a l'autoritat (Corbinos, 2004) Aquest estudi de psicologia social consistia a veure si una persona, tot i haver d'actuar contra els seus principis, continuava complint ordres. Es va buscar voluntaris els quals els hi pagava una quantitat simbòlica i se'ls hi va ocultar la veritable raó de l'estudi. L'autoritat indicava al voluntari que havia de fer unes preguntes a la víctima, si les respostes no eren correctes, havia de pulsar un botó i castigar a l'alumne amb descàrregues elèctriques. Els dos estaven separats per una mànega de vidre. El voluntari creia que cada cop que l'alumne falla estava donant una descàrrega, ja que el actor reaccionava cada cop més fort a mesura que les descàrregues eren de més voltatge. Als 270 volts, l'actor cridava de dolor i demanava acabar l'experiment. Els resultats van ser sorprenents, ja que el 65% dels participants van arribar al màxim voltatge tot i sentir els crits de l'actor. Actualment s'ha qüestionat molt aquest experiment i ,amb els controls més estrictes que hi ha a la investigació científica, no es podria fer. Principalment perquè els participants de qualsevol experiment no poden ser enganyats i n'han de saber les conseqüències. A més, l'efecte psicològic de saber que has causat sofriment a un altre ésser humà, pot portar a problemes a curt i llarg termini. (Rodríguez, 2022)

Tanmateix, vivim en una època en la que s'estan multiplicant els problemes que demanen posicionar-se moralment. Tal com ens explicarà José Luís Molina a l'entrevista que transcrivim a continuació, les ciències pures i les ciències socials i humanitats necessiten ètiques diferents. Els animals no poden dir "em fa mal". En canvi, a les ciències de la salut es signen consentiments o contractes. Però a les ciències socials i humanes aquest contracte a vegades és inviable perquè espanta o manipula els subjectes estudiats. No es poden aplicar exactament els mateixos models.

1. Explica'ns una mica la teva trajectòria professional i a la universitat.

Soc antropòleg del Departament d'Antropologia. Vaig començar amb el Comitè d'Ètica ja fa molts anys en un moment en el qual les persones de Ciències Socials i Humanitats érem les persones externes en relació amb l'experimentació animal o amb humans que els comitès tenien. El comitè tenia un perfil de persones per l'experimentació animal. Però ja fa anys que la Unió Europea demana aprovacions ètiques en tots els projectes d'investigació finançats amb fons europeus. Per tant, han augmentat molt els projectes que arriben sobre Ciències Socials i Humanitats. Ara mateix hi ha un 60% de projectes de recerca de Ciències Socials i Humanitats i un 40% és experimentació animal i en ciències de la salut. Cal un replantejament d'una estructura que estava pensada fa vint-i-cinc anys quan la UAB havia sigut pionera en posar un Comitè d'Ètica en temes d'experimentació animal.

Sempre hem volgut demanar ajuda en temes com intel·ligència artificial, ja que el campus és molt gran i hi ha gent molt bona. Llavors, vam fer un canvi de reglament comptant amb persones de la mateixa àrea on es fa la recerca. Concretament, jo soc un antropòleg econòmic especialitzat en economia ètnica i xarxes personals, i més específicament en les relacions transnacionals, migració i etnicitat. Tinc moltes publicacions d'ètica perquè hi he reflexionat molt. Estic col·laborant en temes diversos com dades personals i l'ètica en la recerca. A més dels meus temes habituals: economia informal, nacionalisme, immigració, Europa de l'est...

2. Més enllà de la teva àrea d'especialització com vas arribar, doncs, al comitè d'ètica?

Al reglament del comitè d'ètica diu que hi ha una sèrie de figures que hi han de ser (una filòsofa, un antropòleg, gent de ciències de la salut per exemple) amb la idea de buscar diversitat. Llavors una companya meva de despatx estava al Comitè, però no li interessava del tot. Em va demanar substituir-la. Vaig parlar amb el que en aquell moment era el president del Comitè d'Ètica i em va impressionar perquè em va dir: si vens, hauràs de treballar molt. Tot és voluntari, la gent no valora que el comitè d'ètica està constituït majoritàriament per persones que fan treball voluntari millorant les recerques dels altres. En una societat tan individualista i competitiva com la nostra, demostra que no es pot fer bona recerca a l'estil "josolo.com". Des del començament hem insistit molt a dir que no som una burocràcia més, una burocràcia moral o una Santa Inquisició. Intentem parlar amb els investigadors/res perquè ens expliquin la seva recerca. Aquest diàleg fa millorar la recerca.

Si no apareixen dilemes ètics, significa que el comitè d'ètica només està aplicant la idea de cost zero per donar un segell per competir millor. Però no està ajudant a fer el que se suposa que hem de fer, que és crear un nou coneixement o tecnologia. L'única manera d'assegurar que no apliquem normatives de manera fàcil reduint el risc a zero i fent que la recerca sigui irrellevant, és assegurant que dins de la Comissió hi hagi tensió en un sentit entre el que seria la regulació i la llibertat de crear nou coneixement, tenir el dret equivocar-te... Si això ho matem d'entrada estarem fent servir diners públics per fer soroll. Fer coses innovadores, molt "cool" però que no creen nou coneixement. Això només ho fas treballant en equip, tenint idees heterodoxes i sent crític amb el que t'envolta.

3. Quina és la funció d'aquest comitè d'ètica, i com es poden trobar recursos vinculats amb aquest?

Intentem crear un ecosistema on tothom parli d'ètica. No volem tenir el monopoli de res, el contrari. És molt important tenir en compte que nosaltres tenim un [Codi de bones pràctiques de la recerca](#) de la UAB i que aquest codi s'hauria de conèixer. És curt, molt bàsic i està pactat amb totes les instàncies del campus que et puguis imaginar i és una guia per la bona pràctica de la recerca i és la base de tot. A la UAB ens podem sentir orgullosos, hi ha molta gent voluntària que fa feina que ningú veu que fan 250-300 projectes anuals.

Jo crec que la UAB som un exemple de bona feina. L'ètica ha d'estar a tot arreu, al laboratori, la discussió entre directors i directores, dins l'equip de recerca, i/o quan l'investigador/a fa treball de camp i té dubtes. Si estan fent recerca hi ha preguntes que no saps la resposta i fases que no saps si tiraràs endarrere. Animem a tothom a què faci [cursos d'ètica al grau, màster, i al doctorat...](#) Perquè ha de ser així, l'ètica són valors (no són normatives) i ens diu que hem de ser lliures, ser crítics, ajudar i fer un bé a la societat i al medi ambient. Ha estat sempre així, des d'Aristòtil.

4. Apostes per una diferenciació en l'ètica de la recerca entre les Ciències Socials i les ciències "pures". Per què creus que s'ha de fer aquesta distinció?

No aposto, és que són ètiques diferents. El que és l'experimentació animal, és un món molt regulat. Els animals no poden dir "em fa mal". Llavors, amb les ciències de la salut, el que hi ha més aviat és el contracte: jo amb el meu coneixement et permeto fer tal cosa. Això ve de la Segona Guerra Mundial i els camps de concentració nazis. Per tant, està basat en el consentiment, la llibertat. A les Ciències Socials i Humanitats tu no pots fer un contracte amb una persona perquè en el moment que tu ho fas l'informant surt corrents. Si tu estàs fent un treball sobre economia informal i vas amb una sèrie de papers a una persona que treballa en negre, es posarà a córrer.

No es poden aplicar els mateixos models d'altres disciplines als de les Ciències Socials i Humanitats que estan basades en les relacions socials de confiança que tu estableixes amb les persones per obtenir informació fiable i confiable de la realitat. Amb la confiança que tu explicaràs només el que hagi pactat amb aquella persona. Això és l'ètica bàsica de les Ciències Socials. Si tu vas amb papers a la selva Amazones es pensen que ets un agent governamental i la gent surt corrents. El que passa en les ciències socials és que estàs investigant la part visible de l'iceberg, la part invisible només la pots posar en relleu amb aquesta mena de recerca de confiança, de relació social. Un altre exemple, si li demanes consentiment a una persona refugiada et signarà el que vulguis. Fer-li escriure el consentiment per a un projecte a un pare que venia de Síria. Aquella persona signarà el que sigui independentment que sigui una barbaritat. Per tant, estem atemptant contra la seva dignitat. Si apliques els models d'altres disciplines al món del social i l'humà et trobes amb problemes: no pots fer bona recerca perquè no obtens informació confiable, i estàs malmetent els drets de la gent. Apareixen dilemes ètics, he de recollir el consentiment però amb això pots posar la dignitat d'una persona vulnerable en perill. Aquests temes es veuen clars quan tu ets un investigador en actiu i formes part de la recerca. Per exemple, tenim [l'Ainoa Flecha](#), una persona de sociologia que treballa amb refugiats. Si alguna persona treballa amb persones vulnerables, ha de parlar amb l'Ainoa perquè ella està treballant amb aquell tema. Tens un coneixement que pots transmetre als altres projectes.

5. Quines diferències creus que tenen les Ciències Socials de les altres tals per tenir una ètica de la recerca diferent?

La informació no s'aconsegueix amb contracte, s'aconsegueix amb una relació social. Estic parlant de la relació personal. Hi ha un altre tema que són les empreses panel. Són gent que cobra i que estan dins d'un panel d'una empresa. Sobre això es fa molta recerca: opinions polítiques, actituds sobre molts temes. Això s'ha de tenir en compte perquè els esquemes que hi havia abans relacionats amb

la participació en la recerca científica, han canviat. Hi ha dos elements: el primer on hi ha persones que de manera pseudoprofessional no tenen compensacions sinó que tenen un petit pagament (explotades moltes d'elles per aquestes grans companyies) i, per una altra banda, cada cop més investigadors de les noves tecnologies d'empreses privades fan publicacions pseudoacadèmiques amb conflictes d'interès perquè aquestes persones estan defensant uns productes comercials i uns posicionaments polítics de les seves empreses. Això són dos elements que ens han de fer pensar que l'ètica ha de canviar. Segurament veurem un canvi de paradigma d'una ètica que va aparèixer a la Segona Guerra Mundial i veurem una nova ètica de la recerca al segle XXI, el món ha canviat.

6. Quins apartats inclouries en aquesta nova ètica de la recerca en les Ciències Socials?

Li falten moltes coses. Vivim en una societat de mercat molt competitiva que també forma part de l'acadèmia. S'ha de tenir una mentalitat empírica, científica, crítica, col·laborativa, oberta, honesta. Totes aquestes coses que estem dient van en contra de la competició. Per tant, has de demanar informació, donar feedback, guardar les bones idees, competir per recursos escassos... En conseqüència, has de ser com un comercial per poder créixer dins de l'acadèmia, ja que al final és un mercat. Aquesta tensió no és bona ni dolenta, és com és. La nostra missió és mantenir la tensió perquè aquesta competitivitat sigui raonable perquè també hi hagi col·laboració per tal d'obtenir la millor recerca possible. En el moment que les dues parts perd la tensió, s'imposa la burocràcia i la competitivitat salvatge. Tot és innovació, excel·lència... Per tant, s'han de mantenir aquestes tensions.

7. Que penses, com diu Enrico Mora, d'incloure en l'actual codi de bones pràctiques en la recerca una perspectiva de gènere?

Per descomptat, de totes maneres ho vam tenir en compte, ho vam consultar amb [l'observatori d'igualtat](#). Els hi vam enviar el codi de [bones pràctiques pels temes del llenguatge](#). Aquest tema li hem dedicat molt i ho hem fet amb molta cura. Evidentment es pot i s'ha de millorar. Tot el que ens faci millors, més justos és indiscutible. Són documents i paradigmes vius. S'han d'anar adaptant i millorant.

Equip de Comunicació de la Facultat

Bibliografia

Agar Corbinos, L. (2004). La ética de la investigación en ciencias sociales en el contexto de la globalización: de la investigación cuantitativa a la cualitativa. *Acta bioethica*, 10 (1): 65-68.

Milgram, Stanley. (1963). "Behavioral Study of Obedience". *Journal of Abnormal and Social Psychology* 67: 371-378.

Montero Vega, A. (2020). Contexto histórico del origen de la Ética de la investigación científica y su fundamentación filosófica. *Revista Ethika+*, (1), 11–29.

Quin és el perfil de l'alumnat universitari a Catalunya?

Analitzem el perfil de l'alumnat universitari del 2020 al 2022 amb el programa "Via Universitària" de la Xarxa Vives, amb més de 1.500 titulacions i una mostra de 49.000 estudiants de tot el país.

El programa "Via Universitària" és un estudi que té com a objectiu generar informació rigorosa, objectiva i àmplia sobre les condicions de vida i les formes de vinculació amb l'estudi de la població estudiantil universitària. Aquest estudi es fa a través d'enquestes a estudiants d'una gran mostra. A més, amb els resultats obtinguts, proposa millores per a les polítiques universitàries.

Tal com diu Javier Lafuente Sancho, president de la Xarxa Vives d'Universitats i rector de la Universitat Autònoma de Barcelona, *L'estudi se situa en un període on l'activitat universitària es va veure molt condicionada per les restriccions sanitàries derivades de la pandèmia. Per aquest motiu, l'informe té molta informació de gran valor, ja que prové directament de l'experiència, les vivències i la percepció dels estudiants durant la situació d'emergència viscuda arran de la pandèmia de COVID-19.* Per tant, aquest estudi pot ser molt útil a l'hora de fer una anàlisi comparativa pre-pandèmia i post-pandèmia.

L'estudi analitza per exemple la descripció de la mostra entrevistada i la distribució en funció del tipus d'universitat i els tipus d'estudis que cursa cada estudiant. Hi ha hagut canvis des de l'estudi del 2017-2019 fins a l'actual del 2020-2022, ja que en l'època pre-pandèmia, la presència de l'alumnat virtual era només del 2,5%. En l'edició actual, aquest percentatge puja a l'11%. Això ens mostra la importància que adquireix la universitat no presencial durant el confinament.

El perfil social obtingut de l'alumnat segons les àrees de coneixement (Humanitats, Salut, Ciències Socials i Jurídiques, Enginyeries, Ciències i Titulacions Mixtes) mostra com a les universitats presencials s'ha feminitzat lleugerament respecte a la virtual. Per exemple, s'ha passat a Enginyeria d'un 33,4% de dones el 2018 a un 38,1% el 2021. Tanmateix, el percentatge de dones s'ha incrementat més precisament en els àmbits tradicionalment més feminitzats (Salut i Humanitats). En el cas d'Humanitats ha passat de ser un 73,4% de dones el 2018 a un 76,5% el 2021. En canvi, a les virtuals, la presència femenina recula.

Tot i que la presència d'estudiants amb un nivell formatiu familiar baix té més pes a les universitats virtuals, del 2018 al 2021 pateix una disminució general independentment de la modalitat d'universitat. Especialment, succeeix en Humanitats i Ciències Socials: a Humanitats es passa d'un 38,1% d'estudiants amb nivell formatiu familiar baix en una universitat virtual el 2018, a un 25,8% el 2021.

L'edat mitjana de les universitats virtuals és de 34 anys, molt per sobre dels 22 anys dels estudiants de les universitats presencials. Això porta al fet que els estudiants d'universitats virtuals tendeixen a

tenir més responsabilitats familiars. Els casats/des o amb parella opten molt més per un estudi virtual (el 61,%) i amb fills també (el 27,9%). L'ensenyament virtual accentua més la segregació horitzontal. En tots els àmbits excepte en Salut, la representació femenina a la universitat virtual és més baixa, i s'emfatitza en els àmbits més masculinitzats com les Ciències i Enginyeries.

La universitat virtual és una opció clara per a les famílies amb menys recursos, indistintament de l'àmbit. El 2021 el 27,6% de les persones amb nivell formatiu familiar baix opten per estudiar virtualment respecte al 17,8% que ho fan presencialment. L'ensenyament a distància rep també una menor proporció d'alumnat amb progenitors estrangers. El 2021, el 9,5% opten per estudiar virtualment respecte al 14,9% que ho fan presencialment.

Per tant, el perfil d'estudiants tendeix a ser més tradicional a les universitats presencials, com la UAB, on hi ha orígens socioeconòmics més alts, no tantes responsabilitats familiars de l'estudiant, amb fills o casat/da, i amb més presència de dones. Mentre que a les virtuals, hi ha major diversitat. Amb estudiants més grans, d'origen social i nivell educatiu més baix, amb més responsabilitats familiars i menys presència de dones.

Els estudiants universitaris dediquen de mitjana la major part del seu temps (36,85 hores setmanals) a l'estudi. Els universitaris tenen una dedicació d'elevada amb un 50,8% que poden tenir una dedicació exclusiva a l'estudi i només el 26,1 % compaginen la feina amb els estudis. La segona activitat que més temps ocupa són les aficions i la vida social. La variable on s'ha reduït més el temps de dedicació setmanal respecte a l'any 2018 és el transport a causa de la pandèmia. Les dones continuen mantenint una dedicació més alta als estudis que els homes (36% contra 33%). A més, dediquen bastant menys temps a les aficions i la vida social (10 hores les dones respecte a les 12 hores setmanals dels homes).

És interessant emfatitzar una de les conclusions que arriba l'estudi. Tot i la superioritat numèrica de les dones a la universitat (el 2021, l'informe *Education At a Glance* va dir que a Espanya el 54% de les dones d'entre 25 i 34 anys té estudis superiors a diferència del 41% dels homes), no tenim una veritable feminització del món universitari. Tot això és degut a la segmentació a l'hora de triar els estudis: hi ha una distribució desigual en les branques del saber. Per exemple, a Llengües i Literatures el 75,2% són dones respecte al 24,8% d'homes o a les Enginyeries com les TIC, només el 15,4% són dones respecte al 84,6% d'homes. Les dades mostren com els motius que porten a cada sexe a escollir un grau varien molt. Per exemple, si s'escull perquè és una professió ben pagada, els homes ho trien molt més (una diferència de -80).

Les dones s'orienten cap a branques amb menys prestigi i reconeixement social tot i tendir a tenir unes pràctiques d'estudi més responsables. Tenen una autopercepció de les seves capacitats més baixa i aquestes inseguretats estan molt presents en les àrees més masculinitzades. Quan comparem les valoracions mitjanes que obtenen les titulacions que pertanyen a àrees molt masculinitzades i feminitzades, hi ha diferències molt significatives en tots els aspectes motivacionals. En les motivacions amb les expectatives professionals futures, motivacions instrumentals, és on tenim la bretxa més gran. Als àmbits molt masculinitzats es valora amb una mitjana de 7,52 la possibilitat d'aconseguir una professió de prestigi o ben pagada, en els àmbits molt feminitzats es queda amb un 4,7. També passa amb la possibilitat de tenir nombroses sortides professionals on als espais molt feminitzats es valora amb un 6,2 i els masculinitzats un 8,5. A les motivacions vinculades amb aptituds, somnis o professions que voldrien exercir, les valoracions s'inverteixen. Puntuen més alt les àrees més feminitzades (8,4 les àrees molt feminitzades i 7,6 les masculinitzades). Per tant, les carreres "d'homes" es trien en major mesura per les nombroses sortides professionals, prestigi o sou

i les carreres “de dones” es trien en major mesura per les aptituds, professió i complir un somni. Aquí és on es comença a originar el sostre de vidre.

L'assistència a classe és elevada: un 67,6% assisteixen a gairebé totes les classes. Hi ha una relació positiva entre l'assistència a classe i la mitjana d'expedient, que és més elevada en les dones, dels estudiants que assisteixen a més del 75% de les classes, dels estudiants de classe social alta, dels de més edat i dels estudiants d'estudis d'àmbit de les Humanitats. El motiu principal de no assistir a classe és que els estudiants consideren que aprofiten més el temps treballant pel seu compte o perquè no els agrada la manera d'impartir classes (un 40,3%), seguit de què no els hi agrada la manera d'impartir les classes (31,3%) i preparar els exàmens (26%). Sembla que la variable treballar, que és la reivindicació per l'avaluació única, només apareix en un 12% dels casos dels qui falten, mentre que un 25,9% no ha faltat mai a classe.

Com s'ha pogut comprovar, [l'estudi Via Universitària](#) mostra de forma empírica la realitat social de les universitats i les desigualtats existents entre l'alumnat universitari. Pot ser molt interessant i útil a l'hora de fer una anàlisi comparativa pre-pandèmia i post-pandèmia.

Martí Ribalta

Becari en pràctiques del Deganat

Bibliografia

Ariño, Antonio; Llopis, Ramon; Martínez, Miquel; Pons, Ernest i Pres, Anna. (2022).

Via Universitària: Accés, condicions d'aprenentatge, expectatives i retorns dels estudis universitaris (2020-2022). Castelló de la Plana: Universitat Jaume I. Xarxa Vives d'Universitats

[Alumnes de màster o doctorat: aquests serveis us interessaran!](#)

Des de comunicació us fem una llista de 10 serveis i recursos de la facultat i del campus que u poden ser útils.

1. La facultat té ordinadors en préstec equipats amb R i Atlas.ti. Si entreu al [formulari](#) podeu especificar amb 24 h de temps per quant temps el voleu, queden exclosos els festius i els caps de setmana, i l'heu de recollir al [Sevei de Suport Logístic](#) (SLIPI).
2. La biblioteca ofereix cursos de Zotero i de cerca d'informació en català i castellà (aquí teniu el [calendari](#)), així com cursos de Coursera i [cursos a la carta](#) sobre Mendeley i d'altres recursos de cerca d'informació si la sol·licitud la fa un mínim de 3 persones préstec de portàtils per un dia, sales amb endolls i sales específiques per estudiants de postgrau (a la sala de revistes de socials), [sales d'estudi](#) que es poden reservar en grup, i us recordem que el pis inferior de la biblioteca de socials està obert les 24 hores. També hi ha espais per desconnectar amb jocs de taula, i a l'Hemeroteca i Biblioteca de Comunicació podeu agafar en préstec DVD's i CD's. Aprofitem per recomanar-vos que us baixeu el Library Access de la web de biblioteques per facilitar les vostres tasques de cerca, vam publicar-ne una notícia fa uns dies.
3. Els grups de recerca dels departaments vinculats a la facultat organitzen activitats com seminaris, conferències o xerrades de manera habitual. Per saber quines activitats es fan fora del vostre grup de recerca, consulteu [l'agenda de la facultat](#) i els comptes de Twitter i Instagram @politiquesUAB.
4. Com a estudiants de màster podeu fer pràctiques professionals extracurriculars, podeu trobar més informació al [Servei d'Ocupabilitat](#).
5. Al mateix campus teniu disponibles cursos de català i de 7 idiomes més tan presencials com en línia, passeu per [IdiomesUAB!](#) També existeix el programa [TÀNDEM](#) d'intercanvi lingüístic.
6. Si voleu tenir accés gratuït o amb un preu molt baix a la cultura, aprofitau els cicles de cinema, teatre, dansa i música de [Cultura en Viu](#), al teatre de la UAB. Cada dia hi ha alguna activitat cultural disponible.
7. *Mens sana in corpore sano*: el gimnàs del campus, el [SAF](#), compta amb una multitud d'instal·lacions esportives, piscines, classes, sala de màquines, pistes i rocòdrom per només 10 euros al mes.
8. Per rebre suport psicològic puntual o continuat, tot alumne de la UAB té dret a 200 hores gratuïtes al [Servei Assistencial de Salut](#) que està just a sobre de la facultat de Comunicació: servei.salut@uab.cat telfs. 93 581 18 00 / 93 581 13 11 . També podeu contactar el [SPL](#) a Psicologia.
9. Si patiu una situació d'assetjament (acoso) a la UAB o amb persones vinculades a la comunitat universitària, aquest [protocol](#) de la facultat us protegeix. Podeu contactar l'Observatori per a la Igualtat de la UAB a la Plaça Cívica, edifici R, tel. 93 581 29 29 observatori.igualtat@uab.cat. I si veus alguna cosa, digues-ho!

El personal docent i administratiu de la facultat, començant per l'equip de deganat, està al vostre servei. A la UAB no és estrany que l'alumnat contacti amb el professorat pel correu per fer avinents dubtes o comentaris sobre situacions personals. Així que si necessiteu orientació no dubteu a contactar la vostra figura de referència, sigui la vostra tutora de tesi, la coordinació del vostre programa o un docent amb qui tingueu confiança. Podeu trobar el correu de tot el personal de la UAB al [Directori](#).

Dafne Muntanyola

Vicedegana de Comunicació

El mussol de la Facultat troba una nova llar

El mussol ha perdut un trosset de les seves ulleres. El seu pas pel passadís de la facultat ha estat una mica accidentat. Per tal d'evitar que es faci malbé, hem decidit d'integrar-lo al despatx d'entrada al deganat: rebrà tothom que entri per la porta i ocuparà un espai més habitable de la nostra institució. L'antic propietari de l'animal, professor jubilat i uns dels fundadors d'aquesta facultat, ens recorda que el mussol, ja des dels temps de l'Antiga Grècia, és el símbol del coneixement i de la saviesa. La deessa Atena, que va néixer del cap de Zeus, el déu suprem de la mitologia grega, és representada per una òliba en moltes de les restes arqueològiques i representacions artístiques que hem pogut recuperar en l'actualitat. En veiem una mostra en la dracma de la imatge que acompanya aquest text, i que figura a la moneda d'Euro actual. Els ulls d'Atenea, com els de l'òliba, tenen una mirada que vol anar més enllà dels llocs comuns i els donat per descomptat. Segles més tard, Hegel, de manera més escèptica, afirma que la filosofia és com l'òliba de Minerva que inicia el seu vol en caure el crepuscle. Emprant la traducció llatina de la deessa grega, Hegel posa de manifest com la filosofia arriba sempre tard, quan la realitat que volem pensar o teoritzar ja ha succeït. Dialècticament, la teoria arriba quan l'existència se'n va a dormir. I així ha estat, també, com hem clos el misteri del mussol. Difonem l'origen i el significat d'aquest símbol només després d'haver topat amb la seva figura a l'entrada lateral de la facultat.

Dafne Muntanyola

Vicedegana de Comunicació

Escriu-nos!

Trobaràs totes les notícies a la [web de la Facultat](#) i a les xarxes socials [@politiquesUAB](#)

Si ens vols enviar informació perquè la puguem incloure en el butlletí, fer-ne difusió a les xarxes socials o fer-ne una notícia per la web:

Vicedeganat de Comunicació, Professionalització i TFG

comunicacio.fcps@uab.cat

Pots consultar tots els butlletins publicats al [DDD de la UAB](#)